

TÜSAM 2. SINIF ÇALIŞMALARI SEMPOZYUMU

TÜSAM *

“Türkiye’yi Sınıf Gerçeğiyle Anlamak:

Türkiye’de Sınıfların Algılanışı, Temsili, Sınıf Çalışmaları ve Sınıf Kavramının Kullanımına Bakış”

Türkiye Sınıf Araştırmaları Merkezi (TÜSAM), “Türkiye’yi Sınıf Gerçeğiyle Anlamak: Türkiye’de Sınıfların Algılanışı, Temsili, Sınıf Çalışmaları ve Sınıf Kavramının Kullanımına Bakış” başlıklı 2. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu’nu, 19-20 Kasım tarihlerinde Tarih Vakfı Darphane-i Amire Binası’nda gerçekleştirdi.

Sınıf Araştırmaları Sempozyumları; sınıf kavramı, kültürü, işçi sınıfının mücadele tarihi ve pratiklerinin siyasal yapıların, üniversitelerin ve en genel kapsamıyla sosyal bilimlerdeki yerinin gündemden düşürülmesine karşı durma amacıyla olan bir etkinlik olarak gerçekleştirilmektedir.

Geçtiğimiz yıl 1. Sınıf Araştırmaları Sempozyumu’nda, işçi sınıfının sosyal gerçekliğiindeki değişimi ve sınıf hareketi ile mücadelesindeki arayışları temel alan bir program gerçekleştirilmişti. Bu sempozyumdaki çerçeve ve içerik, ulusal ve uluslararası düzeydeki somut değişimlerin işçi sınıfının sosyal yapısına olan etkisi ile yeni sınıf hareketlerinde oluşan deneyimleri bizzat bu deneyimleri gerçekleştirenler tarafından aktarımını daha geniş bir kesimle paylaşılmasını, tartışılmasını sağlamak amacıyla taşımaktaydı. Katılımın ulusal ve uluslar arası düzeyde olduğu bu sempozyum, çeşitli sınıf hareketi temsilcileri ve eylemcilerinin yanı sıra sendikacı, akademisyen ve öğrencilerden oluşan bir kesim tarafından izlendi.

İkinci sempozyum, toplumsal sınıfların oluşumu ve değişen yapısı ile sınıf hareketlerindeki gerçekleşen deneyimlerin Türkiye toplumsal tarihindeki yeri ve günümüz koşullarındaki sürecini ele almayı amaçladı. Buradan hareketle Türkiye’nin toplumsal tarihi içinde dünden bugüne; sınıfların varlığı, analizi, temsili ve algılanması gibi sorun alanlarının çerçevesini belirlediği “sınıf” kavramının kendi gelişim seyrini tartışmayı ve paylaşmayı amaçlayan bir program hedeflendi. Bu programdaki konuların çerçevesi aşağıdaki çerçeveyi oluşturmak üzere hazırlandı:

* Türkiye Sınıf Araştırmaları Merkezi

- Farklı dönemlerde ve farklı öznelerce yapılan sosyal sınıf analizlerinin değerlendirilmesi, tartışılması;
- Sosyal bilimler alanında sınıfların konu edildiği çalışmaların değerlendirilmesi, sosyal bilim alanında sınıf kavramının varlığı, kullanım biçimleri, temsili vb. çalışma alanlarındaki değişim;
- Siyaset alanında sınıfların temsili, siyasi yapıların sınıf algıları, söylemlerinin sınıfsal analizi vb.;
- Kültürel çalışmalar bağlamında sınıfların değerlendirilmesi, sınıfların kültürel temsil biçimleri;
- Medyada sınıf algısı, sınıfların temsili;
- Sanat ve edebiyat alanında sınıfların temsili, işleniş biçimleri;
- Kitleler sporlar ve sınıf ilişkisinin değerlendirilmesi.

Sempozyum, Sosyal Araştırmalar Vakfı (SAV) ve TUSAM tarafından yapılan kurumsal konuşmalar ile Nail Satlıgan tarafından yapılan açılış konuşması ile başladı.

İki gün süren programda beş oturum gerçekleştirildi. Birinci gün ilk oturumun başlığı Sınıf Kavramı ve Analizi idi ve Tülin Öngen "Sınıf Olgusunun ve Sınıf Analizinin Kuramsal ve Yöntemsel Çerçevesi" başlıklı çerçeve konuşmasını ve tebliğini sundu. Fatma Ülkü Selçuk "İşçi Sınıfının Kapsamının Belirlenmesinde Bazı Marksist Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Temel Politik Sonuçları" ve Ahmet Salih Aktaş "Sınıf Analizleri ve Sınıf Şemaları: Türkiye Örneğine Ampirik Yaklaşım" başlıklı tebliğleri sundular. Oturum Öngen'in yürütücülüğünde yapılan soru-cevap bölümünün ardından sona erdi. İkinci oturum, Sınıf Çalışmalarında Saha Örnekleri başlığı altında Asuman Türkün'ün çerçeve sunuşuyla başladı. Oturumda Ömer Zühtü ALTAN, Deniz Kağnıcıoğlu, Zerrin Sungur ve Yener Şişman tarafından "İşçi Profil Araştırması: Eskişehir Örneği", Yüksel Akkaya ve Atilla Göktürk "Yerel Yönetimler ve Sınıfsal Tercihler", Aslıhan Doğan-Topçu "Türk Sineması'nda Sınıfların Temsili: Dönemsel Bir İnceleme" başlıklı tebliğleri sundular ve ardından konuyla ilgili sorularla yorumlar alınarak öğle yemeği arası verildi. Sınıf Hareketinde Yeni Deneyimler başlıklı üçüncü oturum, çerçeve sunuşunu Yüksel Akkaya tarafından yapmasıyla başladı. Oturumda aktarılan tebliğler ise SEKA işçilerinden Necati Altıntoprak'ın "SEKA Deneyiminin Aktarımı", Limter-İş Sendikası başkanı Cem Dinç'in "16 Haziran Tersane Yürüyüşü ve Örgütlenme Deneyimi", Yasemin Özgün-Çakar, Kumru Berfin Emre, Çağdaş Ceyhan ve Paşabahçe İşçilerinden Hür Keskin'in "Paşabahçe İşçileri Anlatıyor: Hayır Diyebilenlerin Öyküsü" ile Ercan Atmaca "Flornet Tekstil Mücadele Deneyimi" isimli tebliğler sunulduktan sonra soru ve yorumlar alındı.

20 Kasım 2005 ikinci gün dördüncü oturum Türkiye'yi Sınıf Gerçeği İle Anlamak-1 başlıklı oturum Mehmet Türkay'ın çerçeve sunuşuyla başladı. Özlem Tezcek ve Ferimah Yusufi-Yılmaz "1980 Sonrası Uygulanan Vergi Politikalarının Sınıfsal Karakteri", Gürçağ Tuna "1960'lı Yıllarda Sınıf Mücadeleleri", Koray Yılmaz "Türkiye'de Kapitalizmin Dönemlendirilmesi Üzerine Alternatif Bir Çerçeve Denemesi" başlıklı sunuşlarını yapmalarının ardından oturum sorularla devam etti. Türkiye'yi Sınıf Gerçeği ile Anlamak-2:

Medyada, Sanatta ve Kitlesele Sporlarda Sınıfın Görünümü, Algılanışı başlıklı beşinci oturum ise Sungur Savran'ın çerçeve sunuşuyla başladı. Asuman Türkün ve Hatice Kurtuluş "Türkiye'de Sosyal Bilimlerde Sınıf", Atilla Özsever "Medya Çalışanlarının Sınıf Algısı ve Gerçeği" Yılmaz Yücel "Ulus, Sınıf, Roman: Yakup Kadri Romanları'nda Sınıf Görünümleri" Güven Gürkan Öztan "Türkiye'de Futbol ve Sınıf Bilinci" başlıklı tebliğlerin sunulduğu son oturum soru yorum ve tartışmalarla sona erdi.

Marksist Sınıf Yaklaşımı, İşçi Sınıfının Sosyal Gerçekliğine Bakmak: Saha Araştırmalarından Örnekler, İşçi Hareketinden Güncel Deneyimler, Türkiye'yi Sınıf Gerçeği İle Anlamak (1-2), Medyada, Sanatta ve Kitlesele Sporlarda Sınıfın Görünümü, Algılanışı gibi başlıklardan oluşan oturumların her biri sunuşlar çerçevesindeki soru-cevap ve tartışmalar ile son buldu.

TÜSAM, düzenlediği sempozyumlarda özellikle emek çalışmaları alanında yapılmış saha çalışmaları ve bunların sonuçlarına yer vermeye çalışmaktadır. Bu çalışmaların özel bir önemi olduğunu ortaya koyarak her yıl sempozyum konusu ne olursa olsun en az bir oturumu yeni yapılmış olan ve henüz sunulma olanağı bulamamış saha araştırmalarına ayırmaya çalışmaktadır.

Sempozyumun sonucuna dair önemli noktalardan biri de, Türkiye'deki yeni emek hareketi deneyimlerinin bir araya gelmiş olmasıydı. Bu hareketlerin temsilcileri kendi oluşumlarını, yola çıkış hedeflerini ve yaşadıkları deneyimleri geniş bir topluluğa aktarma imkanı buldular. Söz konusu deneyimlerin, ulusal ve uluslar arası düzeyde, benzerlikleri ve farklılıklarıyla daha görünür kılınması, bilgisinin oluşturulması, çoğaltılması, paylaşılması ve geniş kesimlere aktarılması, bizler açısından belirleyici önemdedir. Sempozyum bu noktada önemli bir görevi yerine getirmiş oldu.

Bu sempozyum itibariyle yapılmaya çalışılan ve bundan sonraki programlarda da yer verilecek olan bir diğer çaba ise işçi sınıfının gerçekleştirdiği hareketlerde, direnişlerde yer almış ve bu alandaki çalışmalara emek vermiş isimleri anmaktır. Bir başlangıç olarak oturumlardan biri olan "İşçi Sınıfının Sosyal Gerçekliğine Bakmak: Saha Araştırmalarından Örnekler" Oturumu, İlyas Köstekli'ye ** adanmıştır.

Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu sempozyumun programında sunulan bütün bildirimlerin kitaplaştırılmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır. Dolayısıyla konuyla ilgilenenler açısından bu sempozyum kitapları sınıf çalışmaları açısından başvurulabilecek bir kaynak olacaktır.

** Yakın zamanda kaybettiğimiz emektar bir sendikacı, Petrol-İş eski eğitim uzmanı ve araştırma servisi müdürü.